

Sadyk Hidayat

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Romanlar, Ýazyjy şahyrlaryň we alymlaryň terjimehaly

написано kitapcy | 22 января, 2025

Sadyk Hidayat

SADYK HIDAYAT

Sadyk Hidayat, Eýranyň häzirki zaman edebiýatynyň iñ görnükli ýazyjysy.

■ Ömri we döredijiliği

Sadyk Hidayat, 1903-nji ýylyň 17-nji fewralynda Tähranda dogulýar we bu ýerdäki fransuz liseýinde okaýar. 1925-nji ýylda okuwyna dowam etmek üçin Ýewropa gidýär. Ilki diş lukmanlygy bilen gzyyclananam bolsa, soňra bu pikirinden el çekýär. Dört ýyllap Fransiýada, Belgiýada bolandan soňra, Eýrana dolanýar.

Ilkinji hekaýalaryny Parijde ýazyp başlaýar. 1936-nji ýylda Hindistana gidýär, ol ýerde sanskrit dilini öwrenýär, buddizmi derňeyär we Buddanyň ýazgylaryny pars diline geçirýär.

Sadyk Hidayat Guý de Mopassanyň, A.P.Çehowyň, Rilkeniň, Edgar Alan Ponyň, Frans Kafkanyň eserlerini çuňňur öwrenýär.

Ol öz döreden eserleri bilen eýran dilini we edebiýatyny häzirki zaman dünýä edebiýatynyň aýrylmaz bir bölegine öwüren ýazyjy hökmünde görülýär.

Sadyk Hidayatyň iñ meşhur eseri 1937-nji ýylda Bombeýde neşir edilen "Kör baýguş" romanydyr.

Bethoweni, Çaýkowskini diňlemegi uçursyz halan we ölemen tirýekiliği bilen tanalan ýazyjy suratkeşlik bilen hem gzyyclanypdyr. Ol ölenden soňra çeken suratlary jemlenipdir. Onuň suratlary käbirlerine görä manysyzdyr, käbirlerine görä bolsa gelejegin suratlarydyr.

Ölümünü onuň 25 ýyllyk ýakyn dosty, ýazyjy Bozorg Alewi şeýle beýan edýär:

"1951-nji ýylyň 9-njy aprelinde otagyna girip, hemme ýerleri petikläp çykandan soňra, gaz plitasyny açypdyr... Ertesi gün ony görmäge gelen dosty, ýazyjyny aşhanada ýatan ýerinde görüpdir. Arassaja geýinen, saç-sakgaly syrylandy..."

Ýazyjy Parijiň "Per Laşez" gonamçylygyna jaýlanýar. Sadyk Hidaýatyň eserleri häzirki wagtda Ýewropadaky yslamçy gatlaklaryň ýiti tankylaryny almagyny dowam edýär. Onuň birnäçe romanlary, aýratynam "Hajy aga", "Kör baýguş" romanlary 2005-nji ýylda Tähranda gurnalan XVIII Halkara kitap sergisinde görkezmek gadagan edildi.

■ Eserleri:

- 1). "Diriligine gömülen" ("Zindeh be-gur");
- 2). "Mongol kölegesi" ("Saýeh-ýe Moghol");
- 3). "Üç damja gan" ("Seh katreh khun");
- 4). "Alagaraňkylyk" ("Saýeh Rushan");
- 5). "Alewíya Hanym";
- 6). "Baý Haw Haw";
- 7). "Kör Baýguş" ("Bûf-i kûr");
- 8). "Aýlak köpek" ("Sag-e Welgard");
- 9). "Hajy aga";
- 10). "Yslam kerweni" ("Karewane eslam");
- 11). "Sasany gyzy Perwin";
- 12). "Mazýar";
- 13). "Yspyhan- Jahanyň ýarysy" ("Esfahan nesf-e Jahan");
- 14). "Haýýamyň rubagylary";
- 15). "Ynsan we haýwan";
- 16). "Ölüm";
- 17). "Kafkanyň haty" we başgalar...

Ýazyjy şahyrlaryň we alymlaryň terjimehaly